

PARTER (Antal tilltalade: 1)

Åklagare

Kammaråklagare Peter Jonsson
Åklagarkammaren i Umeå

Målsägande

1. Dödsboet efter Riitta Kimfjord
2. Eila Forsman
Granvägen 30
135 52 Tyresö

Målsägandebiträde:

Advokat Anders Johnsson
Ahlgrens Advokatbyrå HB
Box 137
901 04 Umeå

Tilltalad

Bo STAFFAN Robert Grenholm, 840229-8635
Frihetsberövande: Häktad
Bokvägen 14
904 32 Umeå

Offentlig försvarare:

Advokat Per Nyberg
Advokatfirman Per Nyberg AB
Rådhusplanaden 7 A
903 28 Umeå

DOMSLUT

Begångna brott
Mord

Lagrum
3 kap 1 § brottsbalken

Påföljd m.m.
Fängelse 15 år

Skadestånd

1. Staffan Grenholm ska utge skadestånd till dödsboet efter Riitta Kimfjord med 24 188 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 24 oktober 2011 till dess betalning sker.
2. Staffan Grenholm ska utge skadestånd till Eila Forsman med 50 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 16 augusti 2011 till dess betalning sker.

Förverkande och beslag

I beslag tagna knivar förklaras förverkade. Beslagen ska bestå (Polismyndigheten i Västerbottens län; beslagsliggare 2011-2400-BG1711, p 1-2).

Häktning m.m.

Staffan Grenholm ska stanna kvar i häkte till dess domen i ansvarsdelen vinner laga kraft mot honom.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Per Nyberg tillerkänns ersättning av allmänna medel med 186 578 kr. Av beloppet avser 136 422 kr arbete, 12 840 kr tidsspillan och 37 316 kr mervärdesskatt.
 2. Anders Johnsson tillerkänns ersättning av allmänna medel för arbete som målsägandebiträde med 53 019 kr. Av beloppet avser 40 810 kr arbete, 1 605 kr tidsspillan och 10 604 kr mervärdesskatt.
 3. Kostnaden för försvaret och målsägandebiträdet ska stanna på staten.
-

YRKANDEN

Åklagaren har yrkat att tingsrätten dömer Staffan Grenholm för mord i enlighet med följande gärningspåstående.

Staffan Grenholm har den 16 augusti 2011 på Bokvägen 14 i Umeå uppsåtligen berövat Riitta Kimfjord livet genom att med kniv hugga eller skära henne i halsen och hugga henne i bålen, varav Riitta Kimfjord tillfogats sådana skador att hon avlidit.

Åklagaren har vidare yrkat att tingsrätten förverkar i beslag tagna knivar.

Dödsboet efter Riitta Kimfjord har i anslutning till åtalet yrkat att tingsrätten förpliktar Staffan Grenholm att till dödsboet betala skadestånd med totalt 24 188 kr, jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från dagen för stämning till dess betalning sker. Av beloppet avser 18 884 kr begravningskostnad, 2 000 kr kostnad för minnesstund, 1 000 kr kostnad för solist vid begravning och 2 304 kr resekostnad i samband med begravning.

Riitta Kimfjords mor Eila Forsman har i anslutning till åtalet yrkat att tingsrätten förpliktar Staffan Grenholm att till henne betala skadestånd med 50 000 kr avseende psykiskt lidande av övergående natur (sveda och värk), jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från den 16 augusti 2011 till dess betalning sker.

Staffan Grenholm har medgett ansvar för grov misshandel och vållande till annans död i enlighet med åklagarens gärningspåstående och då gjort gällande att han inte haft uppsåt att döda Riitta Kimfjord. Han har vidare medgett åklagarens yrkande om förverkande av i beslag tagna knivar.

Staffan Grenholm har medgett det skadeståndsyrkande som dödsboet efter Riitta Kimfjord framställt men bestritt Eila Forsmans skadeståndsyrkande.

UTREDNINGEN

Utöver Staffan Grenholms egna uppgifter har den muntliga bevisningen i målet bestått av förhör med kriminalteknikern Per-Arne Westerlund, förhör med sakkunnige rättsläkaren Johanna Loisel samt vittnesförhör med Marcus Johansson, Kenneth Bell, Erik Brändström och Leif Andersson.

Den skriftliga bevisning som åklagaren lagt fram i målet har varit protokoll över kriminaltekniska undersökningar, rättsmedicinsk platsundersökning, rapport från utvidgad rättsmedicinsk obduktion, protokoll från kroppsbesiktning av Staffan Grenholm, analys avseende drogförekomst, sammanställning av Staffan Grenholms telefontrafik, protokoll över knivsammanpassning och skiss över lägenhet.

Rätten har i samband med åklagarens sakframställan samt förhören med kriminalteknikern Per-Arne Westerlund och rättsläkaren Johanna Loisel hållit syn på fotografier tagna på brottsplatsen och i samband med den rättsmedicinska obduktionen samt fotografier på Riitta Kimfjords örhängen och i beslag tagna knivar.

Under förhöret med Staffan Grenholm har rätten på åklagarens begäran hållit syn på en rekonstruktionsfilm.

DOMSKÄL***Riitta Kimfjord är död***

Genom den tekniska och rättsmedicinska utredningen i målet är det klarlagt att Riitta Kimfjord under natten mot den 16 augusti 2011 i källarvåningen på Bokvägen 14 på Teg i Umeå berövades livet genom kraftfullt skarpt huggande och skärande våld mot hennes hals och bål. Våldet mot hennes hals var mycket omfattande och orsakade skador på underliggande strukturer såsom muskulatur, blodkärl, halskotpelare, matstrupe och sköldbrusk. Halsen skars därmed till stora delar av. Våldet mot hennes bål orsakade en skarpkantad sårkanal som gick in i ryggen ovanför det sjunde vänstra revbenet, genom stora kroppspulsåderns övre del med en skarp-

kantad skada på vänstra lungan, genom bröstbenet och ut på bröstkorgens framsida. Det var därmed fråga om ett kraftfullt hugg som gick rakt genom hennes kropp och ut genom bröstkorgen. Vidare utsattes Riitta Kimfjord för visst trubbigt våld mot huvudet samt åsamkades ett stort antal små stickskador på halsens högra sida. Av rapporten från den utvidgade rättsmedicinska obduktionen framgår att fynden och omständigheterna starkt talar för att döden orsakades av förblödning till följd av de skarpkantade skadorna i halskärnen och i stora kroppspulsådern.

Staffan Grenholm tog Riitta Kimfjords liv

Staffan Grenholm har lämnat sin redogörelse för vad som hände under den aktuella kvällen och natten. Han har berättat hur han utanför restaurang Båten sammanträffade med Riitta Kimfjord, som han då uppfattade som en man, hur de slog följe över Kyrkbron mot Teg och hur de slutligen tog en taxi hem till hans bostad på Bokvägen. Han har vidare redogjort för hur det gick till då han dödade Riitta Kimfjord och har då i stort medgett det åklagaren lagt honom till last i gärningspåståendet, men gjort gällande att han inte hade för avsikt att hon skulle dö. Genom hans egen berättelse är det ställt utom rimligt tvivel att han i källarvåningen i bostaden på Teg berövade Riitta Kimfjord livet. Han har berättat hur han upplevde sig antastad av Riitta Kimfjord när hon hukad över honom strök honom på kinden och uttryckte att hon ville mysa med honom, att han då greppade en stor kniv som låg på rumsbordet och utdelade två knivhugg som träffade Riitta Kimfjord i halsen med kraftig blödning som följd. Han har berättat att han därefter drog ner Riitta Kimfjord på golvet och med en annan kniv utdelade ett relativt kraftfullt hugg i hennes rygg. Hans reaktion ska enligt hans egna uppgifter ha sin förklaring i att han uppfattade det som att han blev antastad av en man, vilket fick honom att känna sig trängd samtidigt som känslor kopplade till en tidigare incident väcktes inom honom. Han kände då ilska och ett "dävuiskt" hat. Tingsrätten noterar att redan Staffan Grenholms egen berättelse beskriver hur han med en kniv uppsåtligt utdelade dödliga hugg mot Riitta Kimfjords hals och därefter avslutade gärningen med ett kraftfullt knivhugg i hennes rygg. Enligt tingsrättens bedömning kan Riitta Kimfjord, som var en relativt

liten och spenslig kvinna, omöjligen ha utgjort ett hot mot Staffan Grenholm i något skede av händelseförloppet. Mot bakgrund av Staffan Grenholms agerande vid gärningen har det uppenbarligen varit fråga om ett direkt uppsåtligt dödande från hans sida.

Staffan Grenholm berättar inte hela sanningen

Som framgått ovan gjorde sig Staffan Grenholm skyldig till ett uppsåtligt dödande av Riitta Kimfjord. Den berättelse som han lämnat har dock enligt tingsrättens mening till vissa delar varit en efterhandskonstruktion. De vittnen som observerat Riitta Kimfjord har samtliga uppfattat och beskrivit henne som en kvinna. Staffan Grenholm har dock bestämt hävdatt att han hela tiden uppfattade Riitta Kimfjord som en man och att det skulle kunna förklaras av att hon bl.a. hade viss skäggväxt och en mörk röst. Med hänsyn till de uppgifter som framkommit om Riitta Kimfjords längd, vikt, kroppsbyggnad, hår, klädsel, örhängen m.m. finner dock tingsrätten att det är uteslutet att Staffan Grenholm uppfattat henne som en man när de träffades utanför Båten. Det går däremot inte att utesluta att Staffan Grenholm i ett senare skede av händelseförloppet blivit osäker vad gäller Riitta Kimfjords köns- tillhörighet, vilket kan ha väckt vissa känslor hos honom. Även Staffan Grenholms uppgifter kring Riitta Kimfjords berusningsgrad och bakgrunden till den mycket korta taxiresan på Teg från Expo Stormarknad till Bokvägen framstår som konstruerade. De vittnen som såg Riitta Kimfjord under natten på Båten och i samband med taxifärden har uppgett att hon var kraftigt berusad. Detta får starkt stöd av den uppmätta alkoholkoncentrationen om 4,15 promille i Riitta Kimfjords blod. Vidare har det av taxichaufförens berättelse framgått att det var Staffan Grenholm som var aktiv i samband med taxifärden och att Riitta Kimfjord närmast halvsov i baksätet. Dessa uppgifter talar med styrka mot vad Staffan Grenholm uppgett om att det var Riitta Kimfjord som var drivande bakom taxifärden till hans bostad och att han egentligen inte hade något som helst intresse av att hon skulle följa med honom hem. Det framstår i stället som tydligt att Staffan Grenholm var intresserad av att Riitta Kimfjord skulle följa med honom hem till bostaden.

Vad sedan gäller själva händelseförloppet i bostadens källarvåning framstår Staffan Grenholms uppgift om att han sedan tidigare hade två relativt stora knivar liggande på rumsbordet som osannolik. Det går dock inte för tingsrätten att fastställa att denna uppgift är oriktig. Staffan Grenholm har redogjort för de knivhugg som han utdelade mot Riitta Kimfjords hals och rygg. Av den rättsmedicinska utredningen har det dock framgått att Riitta Kimfjord även hade ett mycket stort antal ytliga stickmärken på halsens högra sida. Staffan Grenholm har inte förklarat hur Riitta Kimfjord fått dessa stickskador. Av den tekniska och rättsmedicinska utredning får det anses klarlagt att Riitta Kimfjord tillfogades stickskadorna tidsmässigt före det dödliga knivhugget mot halsens vänstra sida och att hon mot bakgrund av skadornas utseende måste ha legat helt stilla när knivsticken tillfogades henne. Den beskrivning som Staffan Grenholm lämnat av skeendet strax före knivhuggen mot Riitta Kimfjords hals kan därmed inte vara korrekt. Riitta Kimfjord måste uppenbarligen ha befunnit sig i någon form av hjälplöst eller liknande tillstånd när Staffan Grenholm berövade henne livet. Detta stöds även av det faktum att Riitta Kimfjord enligt det rättsmedicinska utlåtandet inte hade några s.k. avvärjningsskador på armar eller händer. Vidare talar skadebilden starkt för att ytterligare trubbigt våld utövats mot Riitta Kimfjords huvud, något som Staffan Grenholm valt att inte berätta om.

Motiv och planering är höljt i dunkel

Staffan Grenholm har som tingsrätten ser det inte gett någon rimlig förklaring till sitt handlande och dödandet har skett utan någon föregående provokation från Riitta Kimfjords sida. Vissa omständigheter talar för att ett motiv kopplat till en osäkerhet kring Riitta Kimfjords könstillhörighet kan ha förelegat då Staffan Grenholm uttalat en viss homofobisk inställning. Enligt tingsrättens bedömning går det dock inte att dra några säkra slutsatser i denna del. Vidare konstaterar tingsrätten att syftet med och innebörden av det SMS som Staffan Grenholm under natten skickade till sin bror inte är helt lätt att fastställa. Samtidigt som meddelandet ger ett starkt intryck av att Staffan Grenholm hade bestämt sig för att göra något mot Riitta Kimfjord är meddelande i vissa avseenden något tvetydigt. Vidare är det inte helt klarlagt i

vilket skede av händelseförloppet som meddelandet skickades. Sammantaget konstaterar tingsrätten att det inte heller i denna del går att dra några säkra slutsatser.

Staffan Grenholm gjorde sig skyldig till mord

Den som uppsåtligt berövar annan livet ska dömas för mord, såvida inte brottet med hänsyn till de omständigheter som föranlett gärningen eller annars är att anses som mindre grovt. Några omständigheter som föranleder tingsrätten att anse brottet som mindre grovt föreligger inte. Staffan Grenholm ska därför fällas till ansvar för mord.

Fängelse

Straffet för mord är fängelse på viss tid, lägst tio år och högst arton år, eller på livstid.

Av 30 kap. 6 § brottsbalken följer att den som har begått ett brott under påverkan av en allvarig psykisk störning i första hand ska dömas till en annan påföljd än fängelse. Rättspsykiatrisk undersökning har företagits i målet. I den rättspsykiatriska bedömningen, daterad den 24 oktober 2011, intygas att Staffan Grenholm inte har begått den åtalade gärningen under påverkan av en allvarig psykisk störning och att han inte lider av en allvarig psykisk störning. Undersökningsteamet som var enigt i denna bedömning konstaterar att Staffan Grenholm vid tidpunkten för gärningen uppfyllde de diagnostiska kriterierna för alkoholmissbruk och alkoholintoxikation, vilket inte uppfyller kriterierna för en allvarig psykisk störning. Av den rättspsykiatriska bedömningen framgår vidare att det i Staffan Grenholms personlighet finns en del antisociala drag med svårigheter att sätta sig in i andras situation och en tendens att lägga ansvaret utanför sig själv. De generella kriterierna för personlighetsstörning är dock inte uppfyllda.

Tidsbestämt straff

Staffan Grenholm ska mot bakgrund av vad som anförts ovan i enlighet med 3 kap. 1 § brottsbalken dömas till fängelse på viss tid eller på livstid. Av bestämmelsen framgår inte vad som ska vara den normala påföljden för mord, utan valet mellan tidsbestämt straff och livstidsstraff måste grundas på en samlad bedömning i varje enskilt fall. Även om den gärning som Staffan Grenholm gjort sig skyldig till varit allvarlig och haft makabra inslag finner tingsrätten, med beaktande av den restriktiva domstolspraxis som utvecklats vad gäller påföljdsvalet vid mord, att aktuell gärningen inte ska föranleda fängelse på livstid.

15 års fängelse

Vid bedömningen av gärningens straffvärde antecknar tingsrätten särskilt följande. Staffan Grenholm tog med sig den kraftigt berusade Riitta Kimfjord hem till sin bostad på Teg och valde där att avsluta hennes liv. Han utövade ett mycket brutalt våld mot Riitta Kimfjord och hon var på grund av sitt tillstånd helt försvarslös. I ett skede har våldsutövningen uppenbarligen varit så kraftfull att skaftet till den kniv som Staffan Grenholm använde sig av gick sönder. Riitta Kimfjord har inte utgjort något som helst hot mot Staffan Grenholm och hon har inte heller haft någon fysisk möjlighet att värja sig mot hans angrepp. Av det rättsmedicinska obduktionsprotokollet och de bilder rätten tagit del av framgår det att Riitta Kimfjord tillfogades omfattande skador efter något som bevisligen var en fasansfull gärning.

Staffan Grenholm har efter knivhuggen mot Riitta Kimfjords hals agerat på ett i närmast kallblodigt sätt. Han har omgående plockat undan soffplymåer, styrt undan rumsbordet och rullat ihop den matta som låg framför soffan, allt i syfte att förhindra att dessa skulle bli nerblodade. Han har i det skedet haft god tid på sig att besinna sig, men har i stället dragit ner Riitta Kimfjord på golvet och där valt att med ett kraftfullt hugg driva en kniv rakt genom hennes kropp. Av utredning har det vidare blivit tydligt att Staffan Grenholm efter dödandet haft för avsikt att forsla

bort Riitta Kimfjords kropp i syfte att dölja mordet, något som han trots omfattande telefonkontakter aldrig fick möjlighet att fullfölja.

Vid en samlad värdering av samtliga dessa omständigheter konstaterar tingsrätten att straffvärdet uppgår till 15 års fängelse.

Skadestånd ska utgå

Har personskada lett till döden ska enligt 5 kap. 2 § skadeståndslagen ersättning betalas för begravningskostnad och, i skälig omfattning, annan kostnad till följd av dödsfallet, förlust av underhåll och personskada som till följd av dödsfallet åsamkats någon som stod den avlidne särskilt nära.

Staffan Grenholm har medgett det skadeståndsanspråk som dödsboet efter Riitta Kimfjord framställt. Han har dock bestritt Eila Forsmans skadeståndsyrkande avseende psyksikt lidande då hon, i lagens mening, inte stod Riitta Kimfjord särskilt nära. För det fall tingsrätten finner att skadeståndsskyldighet föreligger har han medgett att betala 50 000 kr vid uppsåtligt dödande.

Berättigad till skadestånd är den som stått den avlidne särskilt nära. Regleringen tar främst sikte på make, registrerad partner, sambo, barn och förälder. I första hand avses medlemmar i samma etablerade hushållsgemenskap. När vuxna barn med eget boende avlider får dock även föräldrarna ersättning om det föreligger en normal och sedvanlig relation.

Dödsboets skadeståndsyrkande avseende begravningskostnader m.m. har medgetts i dess helhet och ska dömas ut. Eila Forsman synes ha haft en normal och sedvanlig relation till sin dotter. Hon är mot bakgrund härav, i sin egenskap av mor till Riitta Kimfjord, berättigad till ersättning för psykiskt lidande av övergående natur (sveda och värk). Yrkat belopp är vitsordat och ska dömas ut.

UMEÅ TINGSRÄTT

DOM
2011-11-04

B 2067-11

Målenhet 1

Förverkande

Åklagarens särskilda yrkande om förverkande av i beslag tagna knivar har medgetts av Staffan Grenholm. Yrkandet är lagligen grundat och ska bifallas.

Kvarbli i häkte

Då det för mord inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år och då det inte är uppenbart att skäl till häktning saknas ska Staffan Grenholm stanna kvar i häkte till dess domen i ansvarsdelen vinner laga kraft mot honom.

För tingsrätten

Anders Alenskär

I avgörandet, som är enhälligt, har deltagit rådmannen Anders Alenskär och tre nämndemän.

Avräkningsunderlag, se aktbilaga 55.

Anvisning för överklagande, se bilaga 1 (DV 400)

Den som vill överklaga domen ska göra detta skriftligen. Överklagandet, som ska vara adresserat till Hovrätten för Övre Norrland, ska ha inkommit till tingsrätten senast den 25 november 2011. Det krävs prövningstillstånd om bara skadeståndsfrågor överklagas.

UMEÅ TINGSRÄTT
Målenhet 1

AVRÄKNINGSUNDERLAG

2011-11-04
Umeå

Mål nr B 2067-11

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelsetid 840229-8635	Datum för dom/beslut 2011-11-04
Efternamn Grenholm	Förnamn Bo STAFFAN Robert

Ovan angiven person har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad som anhållen, häktad eller på något annat sådant sätt som avses i 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. eller 10 a § lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård under nedan angivna tider.

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet

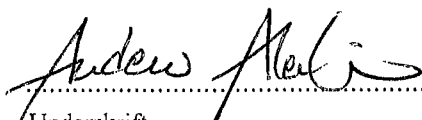
Datum	Datum
2011-08-16	

Särskild anteckning

- ☐ Kriminalvården har lämnat domstolen en underrättelse om att det finns uppgifter hos kriminalvården som är av betydelse för avräkning (8 § förordningen (1974:286) om beräkning av strafftid m.m.).

Särskild upplysning till kriminalvården m.fl. myndigheter

- ☐ Det finns tidigare meddelad dom, beslut eller avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen (1970:60) som innehåller uppgift om frihetsberövande som har betydelse för avräkning (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Underskrift

Postadress
Box 138
901 04 Umeå

Besöksadress
Nygatan 45

Telefon
090-17 21 00
E-post: umea.tingsratt@dom.se
www.domstol.se

Telefax
090-77 18 30

Expeditionstid
måndag - fredag
09:00 - 12:00
13:00 - 15:00